

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

सत्र पध्दती नवीन अभ्यासक्रम

अभ्यास वर्ष २०१३-१४, २०१४-१५, २०१५-१६

परीक्षा - २०१३, २०१४, २०१५, २०१६

एम.ए.भाग १ - मराठी

अभ्यासपत्रिका क्र. १ - साहित्य विचार व समीक्षा

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे

१. साहित्याचे स्वरूप आणि विशेष विद्यार्थ्यांना समजावून देणे.
२. साहित्यिक भाषेचे वेगळेपण लक्षात घेणे.
३. साहित्य निर्मिती विषयी मांडलेल्या मौलिक सिध्दांतांचा परिचय करून देणे.
४. साहित्यातील विविध प्रवृत्तींचा आणि त्यानुसार निर्माण झालेल्या साहित्यकृतींचा परिचय करून देणे.
५. साहित्य व्यवहारातील समीक्षेचे स्थान, महत्त्व लक्षात घेणे.
६. समीक्षे स्वरूप आणि विशेष समजून घेणे.
७. वेगवेगळ्या समीक्षा पध्दतींचे आकलन करून घेणे.
८. मराठीमध्ये निर्माण झालेल्या महत्त्वाच्या समीक्षा कृतींचे आकलन करून घेणे.

प्रथम सत्र

गुण - ५०

साहित्य विचार

१. साहित्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
२. साहित्य निर्मितीचे सिध्दांत
 १. रस सिध्दांत
 २. रीती सिध्दांत
 ३. ध्वनी सिध्दांत
 ४. अनुकरण सिध्दांत
 ५. विरेचन सिध्दांत
३. साहित्यातील संप्रदाय
 १. अभिजातवाद
 २. सौंदर्यवाद
 ३. वास्तववाद
 ४. देशीवाद
 ५. अस्तित्ववाद

संदर्भग्रंथ

१. साहित्य आणि समीक्षा	-	वा.ल. कुलकर्णी
२. साहित्यविचार	-	अ.वा. कुलकर्णी
३. साहित्यविचार	-	दत्तात्रय पुंडे व स्नेहल तावरे
४. वाङ्.मयीन वाद	-	संपा. सीताराम रायकर, पंडित टापरे
५. साहित्यातील संप्रदाय	-	रा.शं. वाळिंबे
६. साहित्य सिध्दांत	-	अनु.मिलिंद मालसे
७. साहित्याचे तत्त्वज्ञान	-	वि.ना.ढवळे

द्वितीय सत्र
साहित्य समीक्षा

गुण - ५०

१. साहित्यसमीक्षेचे स्वरूप आणि उद्दिष्ट्ये
२. साहित्य समीक्षेच्या पध्दती
 १. आस्वादात्मक समीक्षा पध्दती
 २. ऐतिहासिक समीक्षा पध्दती
 ३. समाजशास्त्रीय समीक्षा पध्दती
 ४. भाषावैज्ञानिक समीक्षा पध्दती
३. साहित्यसमीक्षेचे प्रकार
 १. ग्रंथसमीक्षा
 २. लेखकाचा अभ्यास
 ३. कालखंडाचा अभ्यास
४. मराठी समीक्षेची वाटचाल
 - * नेमलेला समीक्षा ग्रंथ

निवडक मराठी समीक्षा - संपा.गो.मा.पवार, म.द.हातकलंगलेकर

(टीप : या ग्रंथातील श्री. व्यं. केतकर, वि.स.खांडेकर,
श्री. के. क्षीरसागर, वा.ल.कुलकर्णी , म.वा. धोंड, दि.के.बेडेकर,
नरहर कुरुंदकर, माधव आचवल, दि.पु.चित्रे आणि द.ग. गोडसे यांचे लेख वगळण्यात
आलेले आहेत.)

संदर्भ ग्रंथ :

१. साहित्य समीक्षा : स्वरूप आणि विकास - ना.वा. गोडबोले ,गं.ना.जोगळेकर
२. टीकाविवेक - श्री.के. क्षीरसागर
३. मराठी समीक्षेची सद्यस्थिती - वसंत अ. डहाके
४. शैलीविज्ञानिक समीक्षा - रमेश धोंगडे
५. मराठी समीक्षा - संपा. रा.श्री. जोग, वा.ल.कुलकर्णी
६. समीक्षेची नवी रूपे - गंगाधर पाटील
७. समीक्षेतील नव्या संकल्पना - संपा.डॉ.मनोहर जाधव
८. समीक्षेचा अंतःस्वर - देवानंद सोनटक्के

अभ्यासपत्रिका क्र. २

मराठी भाषा : संवाद व उपयोजन

उद्दिष्टे :

१. भाषिक संवादाचे महत्त्व समजावून सांगणे.
२. संवादाच्या विविध घटकांचा व माध्यमांचा परिचय करून देणे.
३. शासन व प्रशासनाची कार्यप्रणाली समजवून घेणे.
४. संवादाचे व माध्यमांचे सामाजिक, सांस्कृतिक जीवनातील योगदानाचे स्वरूप स्पष्ट करणे.

प्रथम सत्र
मराठी भाषा : संवाद व उपायोजन भाग - १

गुण : ५०

१. संवादाची मूलतत्त्वे
 १. संवाद : स्वरूप व कार्य
 २. संवादाचे घटक
 ३. संवादाची माध्यमे : परिचय
 ४. भाषिके संवाद : भाषण, श्रवण, वाचन, लेखन
२. वक्तृत्व : तंत्र आणि कौशल्ये
 १. वक्तृत्व : स्वरूप आणि कार्य
 २. वक्तृत्वाची पूर्वतयारी व उपायोजन
 ३. वक्तृत्वाचे प्रसंग आणि प्रकार
 ४. चांगल्या वक्तृत्वाची गुण वैशिष्ट्ये
३. वृत्तपत्रीय संवाद
 १. वृत्तपत्र : स्वरूप व कार्य
 २. वृत्तपत्राचे सामाजिक, सांस्कृतिक योगदान
 ३. अग्रलेख
 ४. बातमी लेखन, वृत्तांत लेखन
 ५. स्तंभलेखन, वृत्तपत्र लेख, वार्तापत्र
 ६. जाहिरातीचे महत्त्व व मसुदालेखन
 ७. ई-वृत्तपत्र व त्यांचे स्वरूप
 ८. इंटरनेट आणि वृत्तपत्रे

द्वितीय सत्र
मराठी भाषा : संवाद व उपायोजन भाग - २

गुण : ५०

१. आकाशवाणीवरील संवाद
 १. आकाशवाणी : स्वरूप व कार्य
 २. आकाशवाणीचे सामाजिक व सांस्कृतिक योगदान
 ३. बातमीपत्रे, उद्घोषणा
 ४. आकाशवाणीवरील मुलाखत, परिसंवाद
 ५. श्रुतिका, नभोनाटय, लोकशिक्षणात्मक कार्यक्रम
 ६. जाहिरात
२. दूरचित्रवाणीवरील संवाद
 - अ. १. दूरचित्रवाणी : स्वरूप व कार्य
 २. दूरचित्रवाणीचे सामाजिक, सांस्कृतिक कार्य
 ३. बातमीपत्रे
 ४. मालिका लेखन
 ५. दूरचित्रवाणीवरील चर्चासंचलन
 ६. दूरचित्रवाणी कार्यक्रम व संहिता लेखन
- ब. इंटरनेट :
 १. वेबसाईट्स
 २. ई- मेल्ल्स

३. ब्लॉगज, विकीपिडिया, फेसबुक

३. प्रशासकीय संवाद

१. शासन - प्रशासन : संकल्पना व स्वरूप

२. प्रशासकीय पत्र व्यवहाराची भाषा

३. प्रशासकीय पत्रव्यवहार :

अ. आवक - जावक

ब. कार्यालयीन टिप्पणी

क. कार्यवृत्तांत

संदर्भग्रंथ

१. संवादशास्त्र : श्रीपाद जोशी, संगम प्रकाशन, नागपूर
२. संवादाची मुलतत्त्वे : यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, प्रकाशन, नाशिक
३. संवादाची मुलभूत तंत्रे व कौशल्ये : य.च.म.मु. विद्यापीठ, नाशिक
४. शासकीय यंत्रणा : कृ.ना.वळसंगकर
५. शासकीय लेखन व लेखन साहित्य : शासकीय मुद्रणालय, मुंबई १९६६
६. शासन व्यवहारात मराठी : भाषा संचलनालय, मुंबई
७. वक्तृत्व शास्त्र भाग १ व २ : के.सी.ठाकरे
८. वक्तृत्वशास्त्र : न.वि. गाडगीळ
९. वृत्तविद्या : स.ह.देशपांडे
१०. वृत्तपत्रे व संवादाचे स्वरूप : य.च.म.मु. विद्यापीठ, नाशिक
११. नभोवाणी कार्यक्रम : -----
तंत्र आणि मंत्र
१२. आकाशवाणी : विश्वकर्मा रामबिहार - सूचना आणि प्रसारण मंत्रालय, भारत सरकार
१३. माध्यम चित्रवाणी : आकाशानंद - ग्रंथकार, मुंबई १९८६
१४. दूरदर्शन : संवादाचे स्वरूप : य.च.म.मु. विद्यापीठ, नाशिक
आणि कौशल्ये
१५. व्यावहारिक मराठी : संपा. डॉ. स्नेहल तावरे स्नेहवर्धन, पुणे
१६. उपयोजित मराठी : डॉ. संजय लांडगे दिलीपराज प्रका. पुणे
१७. व्यावहारिक मराठी : सयाजीराजे मोकाशी, रंजना नेमाडे
१८. वक्तृत्व आणि संभाषण : डॉ. श्रुतीश्री वडगबाळकर अक्षय प्रका.
कौशल्य
१९. The Intenct Book : Prentice Hall of India New Delhi 2nd Ed – 2000
२०. Heating to Intrent : Enter Ackemnuce – BRB Publication New Delhi

अभ्यासपत्रिका / क्र. ३
आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास
(१८०० ते १९४५)

अभ्यासाची उद्दिष्ट्ये

- १) आधुनिक मराठी वाङ्.मयाच्या इतिहासाची परंपरा समजवून घेणे.
- २) आधुनिक मराठी वाङ्.मयाच्या इतिहासातील प्रमुख प्रवृत्ती, लेखक कलाकृती यांच्या चिकित्सक अभ्यास करणे
- ३) वाङ्.मय निर्मितीतील सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून घेणे.

प्रथम सत्र अभ्यासक्रम
आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास भाग - १
(१८०० ते १९२०)

गुण ५०

१. इ.स. १८०० ते १९२० या कालखंडातील स्थित्यंतराच्या पार्श्वभूमीवर साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा.
२. इ.स. १८०० ते १९२० या कालखंडातील स्थित्यंतराच्या पार्श्वभूमीवर विविध विचारसरणी, चळवळी या पार्श्वभूमीवर मराठी साहित्यातील कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, चरित्र - आत्मचरित्र, निबंध, प्रवासवर्णन या वाङ्.मय प्रकारातील ठळक प्रवृत्ती, ग्रंथकार व साहित्यकृती या अनुषंगाने वाङ्.मय इतिहासाचा अभ्यास अभिप्रेत आहे.

संदर्भ ग्रंथ

१. आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास भाग : १	}	अ.ना. देशपांडे
२. आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास भाग : २		
३. मराठी वाङ्.मयाचा विवेचक इतिहास :	}	प्र.न. जोशी
४. मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास खंड : ४		
५. मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास खंड : ५	}	रा.श्री. जोग
६. प्रदक्षिणा : खंड १		
७. प्रदक्षिणा : खंड २ / सातवी आवृत्ती	}	महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
८. मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास -		
९. मराठी कादंबरीचे पहिले शतक -		रा.के. लेले
१०. मराठी कथा : उद्गम आणि विकास -		कुसुमावती देशपांडे
११. मराठी कविता स्वरूप आणि विवेचन -		इंदूमती शेवडे
१२. मराठी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप -		निशिकांत ठकार
१३. मराठी कादंबरीचा इतिहास -		संपा. गो.मा. पवार, हातकणंगलेकर
१४. मराठी नाटयांची पूर्वपीठीका -		डॉ. चंद्रकांत बंदिवडेकर
१५. मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार -		गं.बा. सरदार
(इ.स. १८०० ते १८७४)		द. वा. पोतदार
		(व्हिनस प्रकाशन पुणे)

द्वितीय सत्र
आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास - भाग २
(इ.स. १९२० ते १९४५)

गुण - ५०

१. इ.स. १९२० ते १९४५ या कालखंडातील विविध विचार सरणी, चळवळी या पार्श्वभूमिवर मराठी साहित्यातील कथा, कविता, कादंबरी, नाटक, चरित्र, आत्मचरित्र, निबंध, प्रवासवर्णन इ. वाङ्.मय प्रकारातील ठळक प्रवृत्ती, ग्रंथकार व साहित्यकृती या अनुषंगाने वाङ्.मयीन इतिहासाचा अभ्यास अभिप्रेत आहे.

संदर्भ ग्रंथ

१. आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास भाग : १	}	अ.ना. देशपांडे
२. आधुनिक मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास भाग : २		
३. मराठी वाङ्.मयाचा विवेचक इतिहास :	}	प्र.न.जोशी
४. मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास खंड : ४		रा.श्री. जोग
५. मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास खंड : ५	}	महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
६. मराठी वाङ्.मयाभिरूचीचे विहंगमावलोकन		रा.श्री. जोग
७. प्रदक्षिणा : खंड १	}	काँटीनेटल प्रकाशन, पुणे
८. प्रदक्षिणा खंड २		
९. धार आणि काठ	}	नरहर कुरूंदकर
१०. मराठी कादंबरीचे पहिले शतक		कुसुमवती देशपांडे
११. मराठी कथा: उद्गम आणि विकास		इंदूमती शेवडे
१२. मराठी कथेची स्थिती गती		अंजली सोमण
१३. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन		निशिकांत ठकार
१४. मराठी कविता नवी वळणे		प्रकाश देशपांडे
१५. मराठी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप		गो.मा. पवार, हातकलंगणेकर
१६. मराठी कादंबरीचा इतिहास		डॉ. चंद्रकांत बांदवडेकर
१७. वाङ्.मयीन निरीक्षणे		द.दि. पुंडे
१८. चरित्र - आत्मचरित्र : साहित्य रूप		डॉ. सदा कऱ्हाडे
१९. मराठी रंगभूमीचा इतिहास : भाग १ /		श्री.ना. बनहट्टी
२०. मराठीतील काही कथाकार १८९० ते १९४०		म.ना.अरवंत
२१. मराठी प्रवास वर्णन		वसंत सावंत

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ अ - एक लेखकाचा अभ्यास

उद्दिष्टे

१. लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण, लेखकाची वाङ्.मयीन निर्मिती, प्रेरणा व समकालीन सांस्कृतिक व वाङ्.मयीन वातावरण समजून घेणे आणि त्यांच्या परस्पर संबंधाचा शोध घेणे.
२. एकाच लेखकाचे विविध वाङ्.मयीन प्रकारांतून प्रकटणाऱ्या वाङ्.मयीन व्यक्तिमत्त्वाचा शोध घेणे.
३. लेखकाच्या साहित्यनिर्मितीचा विचार करून लेखकाच्या लेखनातील परिवर्तनाचा विकास क्रमाचा शोध घेणे.
४. लेखकाची वैविध्यपूर्ण निर्मिती व त्याचे वाङ्.मयातील योगदान याचा विचार घेणे.
५. लेखकाचे तत्त्वज्ञान व त्याचे साहित्यसंस्कृतीमधील आविष्कार याची संगती लावणे.
६. लेखकाची वाङ्.मयीन दृष्टी व त्याची साहित्यदृष्टी यातील अनुबंध शोधणे.
७. लेखकाच्या साहित्यकृतीचे आकलन आस्वाद व मूल्यमापन करणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ अ - एका लेखकाचा अभ्यास
मध्ययुगीन लेखक - संत ज्ञानेश्वर

प्रथम सत्र

गुण - ५०

नेमलेल्या साहित्यकृती

१. ज्ञानेश्वरी अध्याय - ३ रा.
२. ज्ञानेश्वरांचे निवडक अभंग - संपा. डॉ. प्र.न. जोशी

द्वितीय सत्र

गुण - ५०

नेमलेल्या साहित्यकृती

१. ज्ञानेश्वरी : अध्याय १२ वा
२. चांगदेव पासष्टी
३. हरिपाठाचे अभंग

संदर्भ ग्रंथ

१. श्री ज्ञानदेव : चरित्र आणि ग्रंथविवेचन, ल.रा. पांगारकर
२. ज्ञानेशांची अमृतवाणी, ह. श्री. शेणोलीकर
३. संत ज्ञानेश्वरकृत सार्थ श्री अमृतानुभव अधिक सार्थ समन्वय
चांगदेव पासष्टी विष्णुबुवा जोग महाराज, वरदा प्रकाशन, पुणे,
४. ज्ञानेश्वरीचा काव्यबंध, म.सु. पाटील, शब्दालय प्रकाशन, मुंबई १
५. श्री ज्ञानदेवांची चांगदेवीपासष्टी, वा.पु. गिंडे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
६. ज्ञानेश्वरी : काव्य आणि काव्यविचार, व.दि.कुलकर्णी, मॅजेस्टिक, मुंबई
७. ज्ञानेश्वरांची प्रतीतिविश्रांती, डॉ. द.भि. कुलकर्णी, ब्लू वर्ड पब्लिकेशन, पुणे
८. ज्ञानेश्वरी अध्याय १२ वा संपा. कल्याण काळे, द.दि. पुंडे, स्नेहवर्धन, पुणे
९. ज्ञानेश्वरांचे प्रतिभ लावण्य, व.दि. कुलकर्णी, पदमगंधा पुणे
१०. पाच भक्तिसंप्रदाय, र.रा. गोसावी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे

अर्वाचीन लेखक - डॉ. द. ता. भोसले

प्रथम सत्र

गुण - ५०

नेमलेल्या साहित्यकृती

१. बाळमुठीतील दिवस (आत्मकथन)
२. पाऊस (कथासंग्रह)
३. लोकोत्तर गाडगेबाबा : जीवन आणि कार्य (चरित्रपर)

अर्वाचीन लेखक - डॉ. द. ता. भोसले

द्वितीय दुसरे

गुण - ५०

१. मी आणि माझा बाप (कादंबरी)
२. संस्कृतीच्या पाऊलखुणा (ललितलेख)
३. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन (समीक्षा)

संदर्भ ग्रंथ

१. ग्रामीण साहित्य आणि जीवन - गणेश देशमुख
२. ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप - वासुदेव मुलाटे
३. द.ता.भोसले साहित्य समीक्षा - डॉ. कृष्णा इंगोले / सिध्दार्थ ढवळे, स्नेहवर्धन, पुणे
४. ग्रामीण साहित्य आणि वास्तव (गौरवग्रंथ) - डॉ. कृष्णा इंगोले, भास्कर चंदनशीव
स्नेहवर्धन, पुणे
५. ग्रामीण साहित्य : आणि शेतकरी जीवन, डॉ. वामन जाधव, सुविद्या प्रकाशन, सोलापूर

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ (ब)
वैचारिक साहित्य (१९ वे शतक)

अभ्यासक्रमाची उदिदष्टये

१. मराठी भाषेतील वैचारिक साहित्याचे वेगळेपण विद्यार्थ्यांना समजावून सांगणे.
२. वैचारिक साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करणे.
३. वैचारिक साहित्याचे स्वरूप विशद करणे.
४. वैचारिक साहित्याचा उद्गम आणि विकास समजावून सांगणे.
५. एकोणिसाव्या व विसाव्या शतकातील वैचारिक साहित्यातील विचारतत्त्वे स्पष्ट करणे.

प्रथम सत्र
वैचारिक साहित्य (एकोणीसावे शतक)

गुण - ५०

अभ्यासक्रम :

१. वैचारिक साहित्य : संकल्पना व स्वरूप
 १. विचार, विचारवंत, विचारसरणी व वैचारिकता या संज्ञा
 २. वैचारिक साहित्याची व्याख्या, प्रकार, हेतू, रचना प्रक्रिया व भाषा
 ३. वैचारिक साहित्यातील मूल्ये आणि तत्त्वे
 ४. मराठी वैचारिक साहित्याचा आढावा
२. नेमलेले ग्रंथ
 १. शतपत्रे - लोकहितवादी
 २. स्त्री-पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे
 ३. गो.ग. आगरकर निवडक लेख संपा. ग.प्र. प्रधान

संदर्भ ग्रंथ

१. वैचारिक साहित्य स्वरूपलेख : डॉ. सारीपुत्र तुपेरे
मुक्तरंग प्रकाशन, लातूर २०१२
२. मराठी निबंध : उद्गम आणि विकास : डॉ. गिरीश मोरे
स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
३. समाजपरिवर्तनाच्या दिशा : जनार्दन वाघमारे
साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
४. आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी : गो.म. कुलकर्णी
मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
५. लोकहितवादी निबंधसंग्रह : अ.का. प्रियोळकर
पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
६. लोकहितवादी : काळ आणि कर्तुत्व : डॉ. निर्मलकुमार फडकुले
कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
७. स्त्री साहित्याचा मागोवा खंड - १ : संपा. डॉ. मंदा खांडगे व इतर
साहित्यप्रेमी भगिनी मंडळ, पुणे
८. गोपाळ गणेश आगरकर : सुनंदा देशपांडे

९. आगरकर दर्शन : संपा. डॉ. इरावती कर्वे
 १०. आगरकरांचा सामाजिक
 तत्त्वविचार : गं.बा. सरदार

अभ्यासिका ४ (ब) वैचारिक साहित्य (विसावे शतक)
द्वितीय सत्र

गुण - ५०

नेमलेले ग्रंथ

१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे निवडक लेख
 संपा. डॉ. गंगाधर पांतावणे
 २. मधुकर - विनोबा भावे
 ३. युगांतर - यशवंतराव चव्हाण

संदर्भ ग्रंथ

१. विसाव्या शतकातील महाराष्ट्र : य.दि. फडके
 खंड १ ते ७ मौज प्रकाशन, मुंबई
 २. पत्रकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : डॉ. गंगाधर पांतावणे
 प्रतिभा प्रकाशन, पुणे
 ३. निबंधकार डॉ. आंबेडकर : डॉ. यशवंत मनोहर
 संघामित्र बुक हाऊस
 नागपूर
 ४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
 आणि दलित वैचारिक वाङ्मय : डॉ. नीळकंठ शेंरे
 सुविद्या प्रकाशन, पुणे
 ५. प्रज्ञासूर्य डॉ. आंबेडकर : संपा. शरणकुमार लिंबाळे
 दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
 ६. युगंधर नेते : यशवंतराव चव्हाण : संपा. बा.ह. कल्याणकर
 ७. यशवंतराव चव्हाण यांचे समीक्षा : डॉ. शिवाजीराव देशमुख
 लेखन व भाषणे कौशल्य प्रकाशन, कोल्हापूर

अभ्यासिका ४ (क) - लोकसाहित्य आणि मराठी लोकसाहित्य

अभ्यासाची उद्दिष्टे

१. लोकसाहित्य या वाङ्मय प्रकाराचे मानवी जीवनातील स्थान व महत्त्व कळावे.
 २. मानवाची प्रतिभा, निर्मितीक्षमता आणि सृजनशीलतेचे सामर्थ्य, व्याप्ती व वैशिष्ट्ये उलगडून दाखवणे.
 ३. आशय, अभिव्यक्ती आणि भाषा निवड यातील सामर्थ्य, वैशिष्ट्ये
 ४. लोकसाहित्य आस्वाद, आकलन, विश्लेषण, मूल्यमापन क्षमता निर्माण करणे.
 ५. लोकसाहित्याचे देशीय संस्कृती म्हणून अध्ययन, संवर्धन, संगोपन आणि भाषिक अंगाने उपाययोजन करण्यास प्रवृत्त करणे.
 ६. मौखिक साहित्य परंपरा, इतिहास, संस्कृती, समाज व ललित वाङ्मयाशी सहसंबंध उलगडून दाखविणे.
 ७. लोकसाहित्याचा लोकसाहित्य शास्त्राच्या व वाङ्मयी अंगाने अभ्यास करणे.

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ (क) लोकसाहित्य

प्रथम सत्र

गुण - ५०

१. लोकसाहित्य : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती
२. लोकसाहित्य : संकलन आणि संशोधन
३. लोकसाहित्याचे प्रकार
४. लोकजीवन, लोकसाहित्य आणि ललित साहित्य परस्पर अनुबंध

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ (क) मराठी लोकसाहित्य

द्वितीय सत्र

गुण - ५०

१. मराठी लोकजीवन लोकसंस्कृती आणि लोकसाहित्य
२. मराठीतील लोकसाहित्य लोककथा आणि लोकगीते
३. मराठीतील प्रयोगरूप लोककला लोकसमजुती
४. मराठी लोकसाहित्य अभ्यासकांचा आढावा
 - १) दुर्गा भागवत
 - २) सरोजिनी बाबर
 - ३) प्रभाकर मांडे
 - ४) गंगाधर मोरजे

संदर्भ ग्रंथ

१. लोकसाहित्याची रूपरेखा - दुर्गा भागवत
२. लोकसाहित्याचे स्वरूप - डॉ. प्रभाकर मांडे
३. लोकसाहित्य एक स्वतंत्र अभ्यासक्षेत्र, डॉ. गंगाधर मोरजे
४. लोकसाहित्य व लोकसंस्कृती - डॉ. रमेश वरखेडे
५. लोकसाहित्य मीमांसा भाग १ व २ डॉ. विश्वनाथ शिंदे
६. लोकसाहित्याचे अंतः प्रवाह : डॉ. प्रभाकर मांडे
७. लोकसंस्कृतीचे अंतः प्रवाह - डॉ. शरद व्यवहारे
८. लोकसंस्कृतीचे उपासक - रा. चि. ढेरे
९. लोकसंस्कृती आणि लोकजीवन, - संपा. द.ता. भोसले
१०. मायवाटेचा मागोवा - तारा भवाळकर
११. लोकसंस्कृती स्वरूप व समस्या डॉ. द.ता.भोसले
१२. लोकसंस्कृतीतील स्त्रीरूपे - डॉ. कृष्णा इंगोले
१३. लोकसाहित्यातील स्त्रीचित्रण - डॉ. भारती खेडकर
१४. भेदिक ऐकीव : रंग आविष्कार - डॉ. महादेव देशमुख
१५. लोकसाहित्य स्वरूप आणि विवेचन - डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत